

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Alžběta Havranová

Historie ZŠ Osecká 315, Lipník nad Bečvou

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem použila jen uvedené
prameny a literaturu.

V Olomouci 15. dubna 2019

.....

Děkuji PhDr. Jitce Plischke, Ph.D., za její podněty a rady, které mi při zpracování bakalářské práce poskytovala. Dále bych chtěla poděkovat panu řediteli ZŠ Osecká v Lipníku nad Bečvou Mgr. Lukáši Rejzkovi, jeho zástupkyni Mgr. Denise Koláčkové a pracovníkům Státního soukromého archivu Přerov za propůjčení archiválií. Své rodině, především rodičům, děkuji za podporu.

Obsah

Úvod	5
1 Lipník nad Bečvou	7
1.1 Vznik a dějiny obce	7
1.2 Současnost.....	10
1.3 Osobnosti a významní lidé.....	11
2 Základní škola Osecká 315 Lipník nad Bečvou	12
2.1 Počátky dívčí měšťanské a chlapecké měšťanské školy	13
2.3 Škola v období 1946 - 1953	18
2.4 Škola v období 1953 - 1993	20
2.5 Škola za dob České republiky.....	22
2.6 Školní družina a školní klub	25
2.6.1 Školní družina.....	25
2.6.2 Školní klub.....	27
2.7 Školní jídelna	28
2.8 Škola dnes	30
Diskuze.....	33
Závěr.....	35
Seznam zdrojů.....	37
Přílohy	40

Úvod

Nejen město Lipník nad Bečvou, ale i Základní škola Osecká 315 má svou bohatou historii. Proto jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala téma Historie ZŠ Osecká 315, Lipník nad Bečvou. A jak píše v prvním verši své básně Rodnému městu Jaroslav Kanyza, „čas odkapává kroky historie“¹, tak i my se z dlouholeté historie můžeme těšit při procházkách historickým centrem města nebo při čtení knih, článků nebo kronik zabývajících se historickými událostmi našeho města.

Město Lipník nad Bečvou je mým rodným městem. Základní školu Osecká 315 v Lipníku jsem jako žákyně navštěvovala do svých patnácti let, a proto je mi blízká a ráda se do ní vracím. Škola má dlouholetou tradici, sídlí v krásné budově, výběr tématu byl proto jasný. Chtěla jsem se toho o historii své bývalé školy dozvědět víc.

Cílem mé bakalářské práce je vyhledat a shrnout dostupné informace o historii školy, uspořádat je v časové ose, uvést vztah mezi historií konkrétní školy a vývojem základního školství na našem území od roku 1900 po současnost a objasnit, jak se dějinné události odrazily na historii školy i obce.

Při psaní práce jsem použila styl historické a popisné metody. Aplikovány byly také metody přímá a progresivní jako jedny z nejčastěji využívaných metod v historických pracích.

Při sběru materiálu jsem hojně využívala knih uložených v místní městské knihovně, kronik uložených v Základní škole Osecká 315 a ve Státním okresním archivu - pobočky v Přerově, který má jinak hlavní sídlo v Opavě. Kromě knih a kronik jsem čerpala ze zápisů o poradách učitelských sborů, ze kterých jsem se dozvíдалa i to, co v kronikách nebylo.

Kroniky byly psané převážně ručně. Některé byly psané na psacím stroji, takových bylo méně. Od roku 1990 mají kroniky podobu šanonů, do kterých jsou vloženy složky s popsánými událostmi týkající se školy. Tyto kroniky jsou pak více doplněny o obrázkový materiál. Studovala jsem také zápisy z porad učitelských sborů. Ty byly psány přehledně podle toho, co se za dané období, nejčastěji za jeden měsíc, ve škole dělo. Někdy byly zápisy doplněny o referáty učitelů, které byly ve škole přednášeny.

¹ *Nikoli nejmenší na Moravě*: Kniha o Lipníku nad Bečvou. MěNV, 1965. 158 s.

Svou bakalářskou práci jsem rozdělila na dva celky. V prvním celku jsem se zabývala samotou historií města Lipník nad Bečvou. Popsala jsem vývoj města od první dochované písemné zmínky po to, jak město prosperuje v dnešní době. V krátké podkapitole jsem popsala nejznámější osobnosti, které mají nějaký vztah k městu. V druhém celku jsem se zabývala samotnou historií školy. Nejprve jsem popsala historii vzniku české měšťanské školy dívčí a chlapecké a přes období školy za doby okupace Německem v roce 1939 jsem pokračovala až po devadesátá léta minulého století a současnost. V krátké kapitole jsem se také zmínila o historické činnosti školní družiny, školního klubu a v neposlední řadě školní jídelny, kterou využívají žáci, učitelé i mnoho cizích strážníků.

1 Lipník nad Bečvou

Město Lipník nad Bečvou se rozkládá na pravém břehu řeky Bečvy v údolí Moravské brány. Kromě řeky Bečvy protéká městem také potok Hlásenec a Loučský potok. Žije zde okolo 8,5 tisíce obyvatel. Město leží v nadmořské výšce 233 metrů nad mořem. Má pět městských částí - Lipník nad Bečvou Město, Nové Dvory, Podhoří, Loučka a Trnávka. Dříve byly součástí i obce Bohuslávky, Jezernice a Týn nad Bečvou. Název města Lipník nad Bečvou je odvozován od lípy, národního stromu.

V okolí města je plno zajímavostí, jako jsou Oderské a Hostýnské vrchy, zříceniny hradů Drahotuše a Helfštýna. V minulosti dokonce městem procházela obchodní stezka, zvaná Jantarová. Centrum města je od roku 1989 vyhlášeno Nařízením vlády České socialistické republiky městskou památkovou rezervací (v Olomouckém kraji jsou jen dvě, a to Olomouc a Lipník nad Bečvou) s více než sto historickými památkami.² Mezi ně patří například vila Františka Wawerky, Sokolovna, Piaristická kolej, dva židovské hřbitovy, bývalá židovská synagoga, kostel a věž sv. Jakuba, zvonice, kostel sv. Františka Serafinského, věžní hodinový stroj, městské hradby a bašty a dále zámek, zámecký park a unikátní střešní zahrada.

1.1 Vznik a dějiny obce

První písemná zmínka o městě pochází z roku 1238, z doby vlády Přemysla Otakara II. Z tohoto roku pochází listina, na které figuruje lipenský farář Valter. Mělo se jednat o markraběcího kaplana a faráře kostela stojícího na markraběcí půdě, město však patřilo pod správu pánů z Drahotuš, se sídlem na hradě Drahotuš (dnes 1 km nad obcí Podhoří).

V některých historicky doložených pramenech je dokonce zmínka, že město Lipník bylo roku 1241 poničeno vpádem Tatarů. Tato informace však není důkladně historicky podložena, a proto ji nemůžeme brát za relevantní.

² MALOŇ, Lubor, 1981-. *Putování dějinami: město Lipník v proměnách staletí*. Vyd. 1. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2008. 63 s.

Další písemná zmínka je z roku 1294 v závěti Oldřicha z Hradce, který odkazuje králi Václavu II. mýto v Lipníku. A tím je prakticky započata dlouhá historie, kdy je město úzce spojeno s pány helfštýnského panství.

Do roku 1447 vlastnil město a okolí šlechtický rod pánů z Kravař, v dalších letech pak postupně třeba Vok ze Sovince (1447 – 1467), Albrecht Kostka z Postupic (1467 – 1474), Pernštejnové či Rožmberkové (nejznámější z nich Petr Vok z Rožmberka 1580 – 1592).

Z dob vlády pánů z Kravař je dochována listina s nejstarší pečetí. Listina pochází konkrétně z roku 1349 a je v ní psáno, jak Jan z Kravař prodává lipnickému měšťanovi Pavlovi dvůr v Trnávce 1466.

Město a celé helfštýnské panství zaznamenalo největší rozvoj za dob vlády Viléma z Pernštejna. Vilém věnoval velkou péči hradu Helfštýn a je považován za jeho druhého zakladatele. Zasloužil se ale také o zvelebení města po stránce hospodářské a staral se o městské hradby, které nebyly pro tehdejší obranu dostačující. Nechal proto vybudovat nové a lepší. Město tak získalo na své pevnosti a malebnosti.³

I vznikající Jednota bratrská si našla v Lipníku své vyznavače. Již před rokem 1500 zde působil sbor bratrský, který navštívil i první biskup Jednoty bratrské Matěj Kunvaldský.⁴ Lipník byl v té době důležitým střediskem českobratrské církve.

Po smrti Viléma z Pernštejna pokračoval ve velkém rozmachu i jeho syn Jan, který v roce 1519 prodal městu mlýn na řece Bečvě, slevil z placení mýta, svolil k prodávání soli nebo stavbě pivovaru.⁵

Dalším významným šlechticem vládnoucím na Helfštýně a v Lipníku byl Petr Vok z Rožmberka. Ten se roku 1518 oženil s mladičkou, ještě neploetou Kateřinou z Ludanic. Manželé však natrvalo na Helfštýně nebydleli. Jezdili sem jen na několik týdnů na dovolenou. Oba manželé byli též velcí příznivci církve českobratrské, a proto dovolili místním postavit školu, špitál nebo nový sbor.

³ *Lipník nad Bečvou, město a okres*: vydáno pod protektorátem městské rady v Lipníku a starostenského sboru na Lipensku. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2012. strana 14

⁴ Tamtéž strana 15.

⁵ HOSÁK, Ladislav. *Historický místopis země Moravskoslezské*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2004, xi,

Před rokem 1600 byl také postaven farní hřbitov okolo farního kostela. Ten ale nestačil, a proto byl zřízen nový nad Loučským potokem. Také Bratři měli svůj hřbitov. Roku 1609 byla postavena zvonice v renesančním slohu, kterou nechal postavit italský mistr Jan Mario Vlach.⁶ Těžké časy však nastaly za třicetileté války. Město bylo zničeno a politicky a ekonomicky ochromeno a roku 1613 vyhořel farní kostel i škola.

Roku 1622 bylo panství darováno olomouckému kardinálu Františkovi z Ditrichštejna. Ten také časem vlastnil i panství hranické a drahotušské. Zahájil v městě katolickou reformaci. Nekatolickým kněžím zakázal pobývat na svých statcích a do města povolal jezuity, kteří zde několik let působili. Nechal postavit kapli sv. Petra na hřbitově a při tehdejší hranické bráně kapli sv. Josefa a špitál.

Roku 1634 pozval František z Ditrichštejna do města piaristy. Ti se nastěhovali do prostorů Jednoty bratrské. Bratrský sbor byl tak piaristy v letech 1682 – 1687 přestavěn na kostel sv. Františka Serafinského. Piaristé opustili město v roce 1884.

19. století znamenalo velké přínosy pro zdejší dopravu. Byla totiž vybudována železnice, která spojila Lipník s Přerovem, později i s Hranicemi a Ostravou. Začala se také stavět silnice, která měla vést až do Olomouce a Nového Jičína. Jejím hlavním účelem bylo podpořit rozvoj města.

V období napoleonských válek spadalo město pod vládu Jana Karla z Ditrichštejna a v této době velmi trpělo pochody vojsk. Následně převzal vládu jeho syn František Josef z Ditrichštejna, který zrušil svazek poddanský, obci dal svobodu a možnost zvolit si své zastupitelstvo.

První svobodné volby se pak konaly v roce 1850. Obec byla však pořád v rukou německé menšiny a němčina byla považována za hlavní jazyk. Až teprve rok 1918 předal správu obce do českých rukou. 31. března 1919 se město spojilo se židovskou obcí a název města byl zastupitelstvem stanoven na Lipník nad Bečvou. Protože se spojily dvě obce (křesťanská a židovská), byly roku 1920 vyhlášeny nové volby, které vyhrál vládní komisař

⁶ *Lipník nad Bečvou: naše město 2016*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2016. strana 407

dr. Václav Vítek a stal se tak prvním českým starostou v Lipníku nad Bečvou. Ve vedení města byl do roku 1928.

19. století znamená pro město rozvoj průmyslu, který rychle pokračuje i ve 20. století, a ve městě vzniká mnoho podniků. V letech 1867 až 1930 byly založeny cukrovar, parní cihelna, průmyslové závody Wawerka, sirkárna Solo, výrobní umělé bílé pryskyřice a ještě mnohé další podniky.

Za 2. světové války nebylo město nijak výrazně poničeno, až když v roce 1945 začali z města ustupovat němečtí civilisté, byl zničen most přes řeku Bečvu, který byl opraven v následujícím roce.

1.2 Současnost

Současným starostou je Ing. Miloslav Příkryl, který je ve vedení města již páté volební období.⁷

Ve městě funguje několik mateřských, základních (jak státních tak jedna soukromá) a středních škol. Pro umělecky nadané děti je zde Základní umělecká škola Antonína Dvořáka s obory výtvarným a hudebním, která v roce 2017 oslavila 70 let od svého vzniku.

Kulturní vyžití nabízí občanům Středisko volného času, které pořádá společenské akce v kulturním domě Echo, zájmové aktivity pro děti a mládež (taneční, jazykové, hudební, sportovní), rodinné centrum Stonožka a mnoho celoměstských akcí (Záhorské slavnosti, vánoční jarmark, Svatojakubské hody, Přehlídka Dvořákův Lipník).⁸

V městě jsou i mnohé možnosti pro sportovní vyžití: na místním stadionu, koupališti, cyklostezce či v nově postavené sportovní hale. Sportovně nadané děti mohou navštěvovat nejrůznější sportovní oddíly a kroužky - fotbal, tenis, basketbal,... nebo se mohou přihlásit do Sokola. Ti, kdo chtějí mít zážitky různorodé a chtějí je mít s kým sdílet, navštěvují místní organizaci Junák.

⁷ *Lipník nad Bečvou: naše město 2016*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2016. strana 429

⁸ Místopisy, místopisný průvodce [online]. © 2010-2018. [cit. 5. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/6275/lipnik-nad-becvou/soucasnost/>

1.3 Osobnosti a významní lidé

S Lipníkem nad Bečvou je spojeno mnoho významných osobností, které zde žily nebo pobývaly při návštěvě. Jedná se například o Johanna Gregora Mendla, známého přírodovědce a zakladatele genetiky, který navštěvoval ve školním roce 1833 - 1834 tehdejší Hlavní školu v Piaristické koleji. Navštěvoval zde 3. třídu, kterou dokončil s poznámkou, že je vynikající žák. Na připomínku jeho návštěvy byla na zdi kláštera roku 1965 zřízena pamětní deska.⁹

V Lipníku nad Bečvou se také narodil herec a malíř Jan Kanyza. Tento známý herec si zahrál v řadě filmů a seriálů. Jeho otec Jaroslav Kanyza byl podobně úspěšný jako syn. Sbíral pověsti, hlavně o hradu Helfštýně, psal básně. Nejznámější báseň nese název Rodnému městu. O lipenském rodákovi Janu Neffovi napsal studii Báseň a pravda. Dalšími, pro město významnými spisovateli jsou Bartoš Vlček, básník, učitel a překladatel, a Jaroslav Polka, sběratel pohádek, pověstí a povídek o Lipníku nad Bečvou a Záhoří.¹⁰ Na jejich památku je v piaristické koleji zbudována pamětní místnost.

Město má však i mnoho osobností spojených s hudbou. Jedná se o Antonína Dvořáka, Leonu Zezulovou, Aloise Dohnala, Doc. Jiřího Trávnička nebo také Bedřicha Smetanu.

Rovněž první pokořitel kanálu La Manche František Venclovský strávil své dětství v Lipníku nad Bečvou. Ten jako první suchozemec překonal kanál dne 30. července 1971. Slovy „*Já su tak šťastné...*” se pak proslavil po celém světě.

⁹ *Lipník nad Bečvou: naše město 2016*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2016. strana 215 - 216

¹⁰ *Lipník nad Bečvou: naše město 2016*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2016. strana 217 - 218

2 Základní škola Osecká 315 Lipník nad Bečvou

Budova základní školy Osecká 315 Lipník nad Bečvou byla vystavěna v roce 1900 pro účely německé vyšší zemské reálky v ulici Osecké a v ulici Jiráskově pro německou chlapeckou obecnou školu. Obě školy spolu bezprostředně sousedily. Stavbu s převažujícím novogotickým tvaroslovím velkoněmeckého stylu provedl lipenský stavitel ing. David Berger. Město Lipník se díky této stavbě dost zadlužilo a dlužilo samo sobě okolo půl milionu korun. Německá menšina osvobodila od školného své žáky, a tak se stalo, že do Lipníka jezdili studovat žáci z Prahy, Drážďan, Olomouce, Ostravy či Vídně. Studium na této škole trvalo 7 let. Prvním ředitelem německé reálky byl Adolf Oborný. Počet žáků se pohyboval okolo 200 za školní rok a místní z počátku tvořili jen čtvrtinu všech studujících. Vyučovaly se zde předměty jako geometrie, dějepis, rýsování, matematika, chemie, fyzika, přírodopis, jazyky český, francouzský, německý a anglický a v neposlední řadě náboženství evangelické, římskokatolické a židovské. Pro žáky bylo také pořádáno nespočet exkurzí a výletů do blízkého a vzdáleného okolí.

Počet místních žáků se nadále zvyšoval až na zhruba 50%. Po Adolfu Oborném se stal ředitelem František Tvarůžek, který vyučoval jazyk německý. Protože při léčení v Karlových Varech náhle zemřel, nastoupil na jeho místo 18. září 1907 Ludwik Kott. Ten vyučoval jazyk latinský, český a německý, dále dějepis a zeměpis a je spojen s historií německé reálky až do jejího konce (v r. 1920).¹¹

Tato situace trvala v Lipníku až do roku 1918, kdy došlo k velkým změnám v rozložení českého a německého školství.¹²

Velký převrat nastal 28. října 1918, kdy místní národní výbor dal dětem českou měšťanskou školu. Podle zákona z 3. dubna 1919 bylo možné při každé veřejné škole se 400 žáky zřídit i školu měšťanskou, do které směly být přijímány děti z obcí vzdálenějších než 4 km. Do té doby museli žáci navštěvovat školu německou.¹³

¹¹ *Století budovy a historie škol: 1900 - 2000: ZŠ Osecká, Lipník nad Bečvou.* Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2000, s. 13.

¹² *Almanach ke 110 let budovy Základní školy Osecká 315.* Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2010. str. 5.

¹³ Kronika dívčí újezdni měšťanské školy v Lipníku 1945 - 1950, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Škola byla však roku 1919 zrušena a do budovy byly přesunuty české měšťanské školy - Měšťanská škola dívčí a Měšťanská škola chlapecká.

2.1 Počátky dívčí měšťanské a chlapecké měšťanské školy

Měšťanská dívčí škola vznikla na žádost správní komise města Lipníka ještě ve školním roce 1918 - 1919. Byla otevřena radou v Hranicích podle předpisu ze dne 18. ledna 1919. Nejprve měla být ve škole jen jedna třída, ale při otevření školy byly třídy hned tři. Jednalo se tedy o trojtřídní dívčí měšťanskou školu. Zápis se konal už 25. ledna 1919 a slavnostně byla škola otevřena 15. února 1919 za přítomnosti zástupců školní rady a dalších významných hostů. K žákyním promluvil vládní komisař města Dr. Václav Vítek a ředitel František Dušek (narozen 1864 v Dačicích) jim přečetl pravidla školního řádu. Vše bylo zakončeno státní hymnou *Kde domov můj?*.¹⁴ Vyučovat se pak začalo 17. února 1919 v 8:00. Vyučovalo se podle normálních osnov pro dívčí školy měšťanské, dosud nebyly sestaveny zvláštní učební osnovy. Počet hodin byl stejný jako ve škole v nedalekých Hranicích a Kelči. Ředitel žádal všechny členy učitelského sboru o svědomité dodržování školního řádu a vyučování kvůli mimořádným poměrům, neboť většina žákyň přešla ze školy německé. Žádal také, aby ve všech předmětech bylo dosaženo učebního cíle s přihlédnutím i na správnosti jazykové. Úkolem učitelů bylo upravit učivo těmto poměrům a jejich zkušenostem. Ve všech předmětech se vyučovalo vše podstatné. V češtině se přihlíželo hlavně k pravopisu, aby se napravilo a dohnalo to, co žákyně v německé škole zameškaly.

V Lipníku nebyl zřízen válečný útulek. Chudé děti školou povinné proto dostávaly obědy v „Českém srdci“, kde nacházely i útočiště v době polední pauzy.¹⁵

1. září 1919 byla při dívčí měšťanské škole otevřena také chlapecká měšťanská škola a speciální jednoroční kurz při dívčí měšťanské škole. Tento školní rok nebyl zahájen 1. září, ale až 16. září, což bylo na tuto dobu neobvyklé. Na dívčí škole se vyučovalo podle osnov jako minulý školní rok. I. třída školy chlapecké pak dle osnov chlapecké školy měšťanské v Kelči.

¹⁴ Školní kronika 1918 – 1939, uloženo v archivu na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

¹⁵ Zápisy o poradách učitelských sborů dívčí měšťanské školy a spojených škol 1918 - 1928, inventární č. 217 uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII - Henčlov.

Ve školním roce 1921 - 1922 byla ve škole zřízena třetí třída měšťanské chlapecké školy.¹⁶ Chlapecká škola tak byla konečně úplná, se třemi postupnými třídami. Následující školní rok byl při škole zřízen koedukační jednorozční běh.

Škola sídlila nejprve na Komenského sadech, ale v roce 1922 došlo k přemístění do prostor bývalé německé reálky na Masarykově třídě 315 (dnes Osecká 315), a sice pro nedostatek učeben. Měšťanské školy tak poprvé byly pod jednou správou. Obecná škola chlapecká byla přemístěna do Jiráskovy ulice. Ředitelem pro roky 1922 - 1925 byl František Novotík. Děvčata chodila do obecné školy na Komenského sadech.

Měšťanské školy dívčí a chlapecká tak získaly poměrně hodně inventáře pro některé obory z německé reálky, pro český jazyk, zeměpis, dějepis, občanskou nauku, chlapecké ruční práce výchovné, ženské ruční práce, žákovskou a učitelskou knihovnu. Ostatní pomůcky bylo nutné nakoupit nové nebo vytvořit.

Malým školským zákonem z roku 1922 vydaným ministrem školství MUDr. Vávrem Šrobárem byla zavedena povinná osmiletá docházka, zrušeny jakékoli úlevy a počet žáků ve třídách stanoven na 65 na jednotřídkách a 70 na ostatních školách. Byly tak uzákoněny dva typy škol - osmileté obecní a tříleté měšťanské.

Za významný zákon pro zvýšení úrovně vzdělávání lze dále pro měšťanské školy považovat zákon z roku 1935 o újezdních měšťanských školách, kterým bylo umožněno zřizovat měšťanské školy i v menších obcích, z kterých pro velkou vzdálenost nebo neschůdnost cest nemohly děti do měšťanské školy docházet.

Období mezi lety 1919 - 1938 lze jinak nazvat jako období relativního klidu, vývoje a úspěšným obdobím v životě školy. Škola byla vybavena mnoha cennými pomůckami, které byly koupené za peníze z různých sbírek a darů. Jako dárce uvádí kroniky například tyto osoby nebo uskupení: České srdce, Československý Červený kříž, Okresní záložna v Lipníku, Národní jednota, Čtenářsko-pěvecký spolek Lípa, továrník Gottfried a jiné. Škola také pořádala mnohé kulturní a vzdělávací akce pro své žáky. Jezdilo se na různé celodenní výlety, třeba do Hranic, Teplic, na hranickou propast, přehradu Bystřičku, propast Macochu, do

¹⁶ *Století budovy a historie škol 1900 - 2000: ZŠ Osecká, Lipník nad Bečvou. Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 200, strana 16.*

Sloupských jeskyní nebo do Olomouce. Pořádaly se také exkurze, například do cukrovaru v Chropyni nebo místní plynárny či výstavní síně.

Škola se mohla pyšnit i pořádáním nejrůznějších oslav. Jednalo se o oslavy k výročí J. A. Komenského, K. H. Borovského, Boženy Němcové nebo T. G. Masaryka.

Oslavy narozenin prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka konané 7. března měly různorodý charakter. Tak třeba při oslavě výročí jeho 80. narozenin roku 1920 žáci předčítali Hovory s T. G. M., které napsal Karel Čapek, jedna paní učitelka vyprávěla, jak dorost Československého Červeného kříže blahopřál prezidentovi na Hradě. Byla také uspořádána filmová představení: v kině sokolském „Legionář“ a v kině orelském „Zájezd pana prezidenta na Moravu, snímky z Boskovů“. Školy a jiné budovy byly hojně vyzdobeny (v řadě oken bylo vidět prezidentovu bustu nebo obraz).¹⁷

V pátek 19. října uspořádaly měšťanské školy v Sokolovně žákovskou akademii ve prospěch chudých žáků. Z programu se lidem nejvíce líbila jednoaktovka „Král Lávra“ od Karla Havlíčka Borovského.¹⁸

Roku 1921 probíhalo na území republiky sčítání lidu. Za školu se ho zúčastnil jako komisař IV. obvodu v Lipníku Jan Fusek a ředitel František Dušek byl pak sčítacím revizorem.¹⁹

Výnosem ministerstva ze dne 8. července 1922 měli žáci ve všech třídách za úkol napsat každý měsíc „poctivou“ slohovou práci, tedy 8 prací ročně. Výjimkou byly měsíce první a poslední. V jazyce německém, francouzském a těsnopise pak 6 úkolů za školní rok. V hodinách ručních prací musely někdy žákyně na žádost ředitelství Československého Červeného kříže šít oblečení pro děti. Například tak šily 20 dívčích a 10 chlapeckých košil pro děti z Ruska.

¹⁷ Pamětní kniha města Lipníka nad Bečvou 1928 - 1936, inventární č. 428, uložena v digitálním archivu Přerov, str. 52.

¹⁸ Tamtéž, str. 206.

¹⁹ Zápisy o poradách učitelských sborů dívčí měšťanské školy a spojených škol 1918 - 1928, inventární č. 217, uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII - Henčlov.

Školu ale občas postihly i smutné události. Třeba dne 11. ledna 1926 se žáci a učitelský sbor zúčastnili pohřbu Bartoše Vlčka, spisovatele a překladatele, který ve škole vyučoval. U jeho rakve promluvil ředitel školy.

V letech po 1. světové válce musela škola přijít i s nemalými úlevami pro žáky v docházce do školy. Drahota dosáhla nejvyššího bodu, většina rodičů žáků byli chudobní lidé nebo děti byly sirotci a nikdo se o ně nestaral. Z těchto důvodů byla práce pro učitele hodně těžká. Ve školním roce 1921 - 1922 se úbytek žáků projevil nejvíce. Projevila se tak skutečnost, že otcové rodin byli od roku 1914 na vojně. Postupně ale počet žáků rostl a na konci školního roku 1938 - 1939 měla tato lipenská škola patnáct tříd s 541 dívkami a chlapci.

Jestli učitelé a žáci dodržují osnovy, kontroloval ředitel František Dušek v každoročních hospitacích. Hlavní hospitace pak prováděl školní inspektor.

Tak jako na celém území naší republiky, žili i v Lipníku nad Bečvou židé. V období okupace byli nejdříve vylučováni ze studia a nakonec se svými rodiči posíláni do koncentračních táborů, kde většina zahynula. Jednalo se tak zhruba o 300 lipenských židovských spoluobčanů.

14. březen 1937 byl dnem velkého smutku. Ze světa odešla velká osobnost tehdejšího školství. Ten den totiž zemřel prezident osvoboditel Tomáš Garrigue Masaryk. T. G. Masaryk vkládal velkou naději do českého školství, které mělo přispět k převýchově našeho národa a záruce jeho šťastné budoucnosti. Přál si, aby z českých škol vycházela tělem i duší zdatná mládež s trpělivostí a obětavostí pro stát a svou vlast. Tyto naděje mu byly velkou útěchou v těžkých a smutných dobách, kdy dospělí občané prodělávali krizi. Učitelé pak měli po jeho vzoru mládež vychovávat.²⁰ Na jeho počest pořádala škola smuteční slavnost a čtyři členové učitelského sboru se 21. března zúčastnili jeho pohřbu. V říjnu se pak žáci zúčastnili filmového promítání Pohřbu T. G. Masaryka²¹

Na začátku září 1939 se žáci zúčastnili lekce sebeobranu a první pomoci pod vedením bývalého učitele z vojenské akademie v Hranicích.

²⁰ Zápisy o poradách učitelských sborů dívčí měšťanské školy 1929 – 1939, inventární č. 217, uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII – Henčlov.

²¹ Tamtéž.

2.2 Období okupace

V období okupace českých zemí fašistickým Německem v Lipníku nad Bečvou všechny školy zpustly a po skončení války v roce 1945 se za pomoci občanů navracely do původní podoby. V průběhu okupace se školní systém podstatně změnil. Cílem německých fašistů byla postupná germanizace českého obyvatelstva v Protektorátu Čechy a Morava. Podle velkoněmeckého vzoru byly měšťanské školy přeměněny na čtyřleté výběrové školy - školy hlavní, navazující na čtyřleté školy obecné.²² Cílem této změny bylo, aby se vyšší vzdělání, které poskytovala dřívější měšťanská škola, dostalo pouze omezenému počtu dětí. Ostatní děti měly absolvovat pouze školu obecnou. Neprobíhala výuka dějepisu, upřednostněna byla výuka německého jazyka a v ostatních předmětech bylo vyučování usměrňováno podle cílů okupantů. Mnoho škol bylo vystěhováno do nevyhovujících budov, aby původní budovy mohly být zabráný německými vojáky nebo nově přizpůsobeny německým školám. Školní knihovny a sbírky byly často zničeny, velké množství učitelů vězněno nebo deportováno do koncentračního tábora.²³

Ve školním roce 1939 - 1940 byla provedena úprava úředního jazyka – souběžně s češtinou byla zavedena němčina, učitelé a ředitelé se povinně účastnili kurzů němčiny. Ředitelna a třídy byly „vyzdobeny“ obrazem Adolfa Hitlera a státního prezidenta Emila Háchy. Německý jazyk se tak začal povinně vyučovat. Učitelé museli vykonat nový služební slib a předložit doklad o tom, že nemají židovský původ.

Měšťanské školy dostaly nový název „Hlavní škola“ a staly se školou výběrovou. V této škole nesměl být český tisk. Všechny dokumenty školy - třídní knihy, výkazy byly o pololetí nahrazeny novým dvojjazyčným textem. Bylo zakázáno užívání dosavadních učebnic, školní knihovna byla uzamčena. Učilo se bez knih. Byl zvýšen tlak na propadávání žáků, kteří pak byli nuceni odejít do praktického života. Pomůcky žáků byly často prohlíženy.

4. ledna 1945 byla škola zabráná zákopníky. Ve škole tak nastalo stěhování učebních pomůcek. V prvních dnech po vyvrcholení okupace (od 8. května do 14. května) se vůbec nevyučovalo, protože místnosti k tomu nebyly přizpůsobené. Učebny bylo potřeba upravit, ale chyběly k tomu potřebné pracovní síly. Všichni byli totiž povoláni k strženým mostům.

²² *Lipník nad Bečvou: naše město 2016*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2016. 431 stran. ISBN 978-80-270-0661-8. : strana 90

²³ Školní kronika 2000 - 2001, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Silnice zažívaly nápor v podobě kolon Rudé armády a žáci by se mohli zranit. V časných ranních hodinách 8. května 1945 opustily poslední zbytky ustupující německé armády Lipník nad Bečvou.

Náhradní vyučování probíhalo až od 14. května do 26. května. Vyučovalo se v hlavním přednáškovém sále u Kašpárků, v pokračovací škole a bývalé měšťanské čítárně. V každé třídě se učilo 2x týdně po šesti hodinách. Vyučování v hlavní budově pak bylo zahájeno oslavou narozenin pana prezidenta Edvarda Beneše. Žáci všech škol se shromáždili za krásného a slunného dne v dopoledních hodinách na náměstí, kde je z balkonu radnice pozdravil předseda Národního výboru Dr. Jaroslav Horňanský a školský referent Bohuslav Zdráhala.²⁴ V tělocvičně žáci uspořádali vlastní oslavu. Proslov zde měl tehdejší pan ředitel František Vinklar, vystoupil sbor s písní Čechy krásné, Čechy mé a spousta recitátorů. Na závěr bylo přečteno a téhož dne i odesláno do Prahy blahopřání určené samotnému panu prezidentovi Edvardu Benešovi. O dva roky později navštívil pan prezident se svou manželkou Hanou Lipník nad Bečvou. Bývalý předseda národního výboru Jaroslav Horňanský představil nového předsedu Stanislava Kvapila a předal prezidentovi diplom o jmenování čestným občanem města Lipníka nad Bečvou. Také ho poprosil o podpis do obecní kroniky a do kroniky dívčí měšťanské školy, kde se pan prezident podepsal na volný list.

Pravidelné vyučování začalo 29. května podle učebních osnov z roku 1932, upravených podle místních poměrů. Učitelé vypracovali dle směrnic rozvrh tak, aby učební látka probíraná v období okupace byla alespoň v hlavních rysech probrána. Největší pozornost se věnovala jazyku českému, počtům a měřičství, dějepisu a zeměpisu. Odpolední vyučování bylo jen částečné, protože v budově se každé odpoledne vyučovali žáci obnovené střední školy. Vyučovací hodina z těchto důvodů trvala 45 minut.

2.3 Škola v období 1946 - 1953

Obě lipenské měšťanské školy byly pod jednou správou až do roku 1945, tohoto roku se škola rozdělila na chlapeckou měšťanskou školu a dívčí měšťanskou školu. Ředitelem

²⁴ Školní kronika 1945 – 1949, uloženo v archivu na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

dívčí měšťanské školy byl Bohuslav Zdráhala a ředitelem chlapecké školy byl jmenován František Vinklár. Školy však nadále zůstaly pod jednou střechou na ulici Jiráskově a Osecké. Dívky se učily v patře druhém, chlapům sloužilo pro výuku přízemí. V prvním patře byly umístěny třídy chlapecké a dívčí. Probíhal boj o učebny, kterých byl nedostatek. V 17 učebnách se vyučovalo 20 tříd měšťanských škol a současně v budově probíhala výuka 5 tříd reálného gymnázia, jazykové kurzy pro dospělé, cvičení Sokol, zkoušky pěveckého spolku a v neděli se v aule konaly bohoslužby československé církve. Proto se v budově vyučovalo od 7:00 do 22:00. Od 1. září 1946 byla v budově umístěna ve dvou místnostech mateřská škola. To se později opakovalo ještě jednou.

Školní rok 1948 - 1949 byl zahájen v 8:00 bohoslužbou a teprve potom žáci mohli zasednout do lavic, kde si z rozhlasu vyslechli řeč tehdejšího ministra školství Zdeňka Nejedlého. Ten den byl nazván svátkem škol.

Žákyně a žáci se pilně učili a kromě pravidelného vyučování byly pro ně pořádány i nepravidelné akce formou besed, výstav, koncertů, divadel, promítání filmů a další obohacující akce. Mezi tyto akce můžeme zařadit účast na protipožárním cvičení na náměstí, týden otevřených dveří či různé exkurze (např. do sirkárny Solo, mlékárny v nedalekých Hranicích nebo do závodní textilní školy v Krnově).

Třikrát do roka byli v hodinách tělesné výchovy všichni žáci váženi a měřeni a výsledky se zapisovaly do třídních výkazů a do zdravotních záznamů, které byly pečlivě vedeny. Ve škole také probíhalo pravidelné očkování a lékařské prohlídky, které prováděl MUDr. Konštatský. A aby toho pro své zdraví žáci a žákyně udělali ještě víc, pořádala škola o pololetních prázdninách výcvik rekreačního lyžování na Uhřínově.

I v mnoha soutěžích byli tehdejší žáci úspěšní. Každý měsíc probíhala soutěž o vlajku čistoty, soutěž ve spoření nebo se žáci zúčastnili slohových soutěží s tématy „V čem je nám Kl. Gottwald vzorem“ a „Bojujeme za mír.“

Po celý školní rok se žáci a učitelé pravidelně účastnili veřejně prospěšných prací v podobě brigád. Jednalo se o pečení cukroví pro seniory, sklizeň řepy a brambor, sběr mandelinky bramborové, výpomoc v městské knihovně, výzdoba radnice nebo sokolovny

mírovými hesly, chmelové brigády, sklizeň hrachu na státním statku nebo sběr léčivých bylin a plodů. Plody a byliny pak byly nasušeny a prodávány.²⁵

Ve stejném školním roce (1948 - 1949) vstoupil také v platnost nový školský zákon, vydaný ministrem Nejedlým, který upravuje jednotnou státní soustavu pro všechny druhy škol. Nejde o organizační úpravu, ale o novou náplň a nového ducha.²⁶ Učební osnovy berou na zřetel výchovu člověka tehdejší doby, který má pomáhat budovat lepší společenský řád, který se rodí z těžkých třídních bojů vnitřních i mezinárodních.

Povinná školní docházka byla stanovena na 9 let a skládala se ze tří stupňů. První stupeň tvořila škola národní (1. - 5. postupný ročník), druhý stupeň byla čtyřletá škola střední (6. - 9. postupný ročník), třetí stupeň patřil školám povinným a výběrovým (dosavadní střední školy). Měšťanské školy tak byly po téměř osmdesáti letech natrvalo zrušeny.

V roce 1951 byly poprvé zavedeny žákovské knížky a založena školní družina, do které docházely děti z rodin pracujících matek.

2.4 Škola v období 1953 - 1993

Další změna nastala v roce 1953, kdy byl vydán nový školský zákon, který stanovil školní docházku na 8 let. V tomto roce byla v Lipníku po jednorozční přestávce znovu obnovena tzv. jedenáctiletka, která zahrnovala všechny tři stupně školy a byla umístěna v budově v Osecké ulici.

To však nemělo dlouhého trvání. V roce 1961 nastala další reorganizace školství. Třetí stupeň byl odloučen a zřízen jako střední všeobecně vzdělávací školy. Místo bývalé jedenáctiletky vznikly základní devítileté školy (první a druhý stupeň) a střední všeobecně vzdělávací školy (třetí stupeň). Obě školy zůstaly dále v budově na ulici V. I. Lenina (dnes Osecká 315) pod jednou správou pana ředitele Jana Bužka, dříve také ředitele jedenáctiletky.

Všeobecná vzdělávací škola se však roku 1965 přesunula do nedalekých Hranic. Od tohoto roku je v budově na ulici V. I. Lenina jedna škola - ZDŠ Leninova pod vedením paní ředitelky Marie Andersové.

²⁵ Kronika dívčí střední školy v Lipníku n. B. 1950 – 1953, uloženo v archivu na ZŠ Osecká 315.

²⁶ Pamětní kniha Lipníka nad Bečvou 1946 - 1958, inventární č. 2 uložena v digitálním archivu Přerov, str. 155.

V roce 1976 vyšel v platnost tzv. „Projekt dalšího rozvoje československé výchovně vzdělávací soustavy.“ Povinná docházka byla opět zkrácena na osm let a zahrnovala první stupeň (1. - 4 ročník) a druhý stupeň (5. - 8. ročník). Název školy se začal uvádět jako základní škola.

V tomto roce byla také v nedalekém Týně nad Bečvou zrušena základní škola. Žáci proto museli navštěvovat školy v Lipníku. Od roku 1990 si obyvatelé Týna ale vynutili její znovuotevření. V Týně tak byla organizována základní škola jednotřídní s 1. ročníkem. Každý následující rok měla být rozšířena o ročník další. Škola působila pod správou ZŠ na ulici Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Školní rok 1989 – 1990 byl po všech stránkách opravdu mimořádný. První den začal slavnostní „mírovou hodinou“. Tělovýchovné kroužky byly v tomto roce zaměřeny hlavně na nácvik spartakiády, škola slaví úspěchy v soutěžích „Zdravé děti“, v lehkootletických soutěžích, v pěveckém „Zlatém slavíku“ nebo výtvarné „Zlaté paletě“.

Všichni učitelé se nadále povinně účastní ideově - politického vzdělávání nebo absolvují některou z forem stranického odborářského vzdělávání.²⁷

Listopadové události roku 1989, nazývané jako „sametová revoluce“, předznamenalaly ale změny v celé společnosti. Padla vláda a národ nastoupil cestu budování demokratické společnosti. I v životě školy měly tyto události značný význam. Projevilo se to nejen v bouřlivých diskuzích, ale také ve změnách v myšlení a především v personálním obsazení vedení školy. K 1. únoru musela odejít do důchodu stávající ředitelka Ivana Sváčková, která školu vedla od roku 1983. Pedagogický kolektiv si po zvážení zvolil jako nové ředitele pana Josefa Horáčka, dosud působícího na zdejší zvláštní škole.²⁸

Bylo zavedeno mnoho opatření pro zkvalitnění výuky. Místo „soudruhu“ - „soudružko“ bylo na chodbách častěji slyšet „paní učitelko“ nebo „pane učitelí“. Zvýšil se důraz na výuku francouzského, německého a anglického jazyka. Zrušeny byly osobní listy žáků a jednostranné ideologické působení. Také název ulice prošel změnou. Žáci už nenavštěvují školu na ulici V. I. Lenina, ale na Osecké ulici.

²⁷ Školní kronika 1989 - 1993, uloženo v archivu na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

²⁸ Školní kronika 1989 - 1993 uloženo v archivu na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Podle zákona o státní správě a samosprávě ve školství se ke dni 13. prosince 1990 nadřízeným orgánem všech základních škol stávají nově vzniklé okresní školské úřady a při městských úřadech se zřizují komise pro výchovu a vzdělání.

Ve školním roce 1990 – 1991 navštěvují 2. - 8. ročník školy i žáci z nedalekého Týna nad Bečvou. Škole s 23 třídami tedy vznikla možnost zvolit si druhého zástupce ředitele. Každý stupeň tak měl svého zástupce ředitele. Učitelský sbor v tomto roce činil 32 pedagogických pracovníků.

Koncem školního roku 1991 - 1992 vypsal školský úřad nový konkurz na místo ředitele školy. Jako jediný kandidát se přihlásil pan Jaromír Krejčíř, tehdejší ředitel základní školy v Oseku nad Bečvou. Na pozvání pedagogického kolektivu se zúčastnil pedagogické rady. Na ní pak nastínil své představy a plány do budoucna. Po úspěšném konkurzním řízení byl nakonec 1. srpna 1992 pan Jaromír Krejčíř jmenován do funkce ředitele základní školy, ulice Osecká 315, Lipník nad Bečvou a nahradil tak dosavadního ředitele Josefa Horáčka, který odešel do důchodu.²⁹

1. října 1992 získává škola právní subjektivitu.

2.5 Škola za dob České republiky

Důležitým historickým mezníkem se stal rok 1993. Prvního ledna tohoto roku vznikla samostatná Česká republika a po 75 společných letech přestalo existovat Československo.

Ve školním roce 1993 – 1994 proběhla poslední větší změna v základním školství, kdy se školní docházka postupně vrátila na devět let. V roce 2005 vstoupil v platnost školský zákon 561/2004 Sb., který stanovil vytvoření Rámcových vzdělávacích programů. Na základě těchto rámcových programů pedagogičtí pracovníci ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou vypracovali Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, podle kterého se ve škole začalo vyučovat od školního roku 2007/2008, počínaje 1. a 6. ročníkem.³⁰

V průběhu let 1992 - 2000 došlo za ředitele Jaromíra Krejčíře k rozsáhlé rekonstrukci školy. Byla nově zrekonstruována fasáda školy, vybudovány další odborné učebny, rozšířena

²⁹ Školní kronika 1989 - 1993 uloženo v archivu na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

³⁰ *Almanach ke 110 let budovy Základní školy Osecká 315*. Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2010. str. 22.

školní jídelna, upraven prostor školního dvora, zřízen bezbariérový přístup do prostor školy, výtah a mnoho dalšího.³¹

Školní rok 2000 - 2001 byl rokem 100. výročí založení budovy školy, konaly se velkolepé oslavy. Oslava začala v pátek 8. září 2000 dnem otevřených dveří spojeným se setkáním současných i bývalých pedagogických pracovníků a žáků školy. V 10:00 byla otevřena výstava „Školní budova dříve a dnes“. Večer pak byl v kostele sv. Jakuba pořádán sváteční koncert pěveckého sdružení. Následující den, v sobotu 9. září 2000, byla ve stejném kostele pořádána mše svatá zakončená vzpomínkovým obřadem spojeným s pietním aktem na místním hřbitově věnovaným všem zaměstnancům a žákům školy.

Na slavnostní zahájení bylo pozváno řada hostů – ředitel školského úřadu v Přerově Miroslav Gajdůšek, starosta Lipníka Vladimír Mikeška nebo senátorka Jitka Seitlová, které přivítala krojovaná dívenka chlebem a solí. Pro menší děti byla na dvoře školy přichystána atrakce v podobě skákacího hradu.

Při dnu otevřených dveří do pamětní knihy tehdejší starosta města Vladimír Mikeška napsal: „*Je mi nesmírnou ctí, že jsem byl přítomen a že jsem mohl promluvit při oslavách 100. výročí založení školy.*” Bývalá učitelka školy Marie Holcová zase napsala toto: “*Ráda vzpomínám na práci v této škole a na všechny milé spoluvyučující. A těší mě, že i moji žáci si rádi vzpomenou.*”³²

V roce 2001 vznikl při škole klub pro maminky s dětmi na mateřské dovolené pod názvem „Sovička“. Od té doby se začaly maminky se svými dětmi každý čtvrtek scházet v prostorách školní družiny, kde pro ně paní vychovatelky připravují program. Maminky hrají se svými dětmi různé hry, cvičí, povídají si, učí se říkanky nebo písničky a také něco pěkného vytvářejí.³³

I v dalších letech se žáci účastní různých soutěží, kde předvádí svůj talent nebo porovnávají své síly. Tradicí se stává pěvecká soutěž „Skřivánek“, recitační soutěž nebo účast ve sportovních soutěžích. Mezi ně můžeme zařadit soutěž Ministerstva školství mládeže

³¹ *Almanach ke 110 let budovy Základní školy Osecká 315*. Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2010, str. 6

³² *Knihy cti*, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

³³ *Školní kronika 2000 - 2001*, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

a tělovýchovy s názvem „Coca Cola Dance Team” pro děvčata, která bavil tanec. Děvčata ZŠ Osecká se několikrát probojovala do finále, kde v Praze na Strahově bojovala o nejvyšší příčky. Nejlepší umístění získala děvčata v roce 2005, když se umístila na krásném 2. místě.

Ani chlapci nezůstali pozadu. V roce 2000 vyhráli mladší žáci soutěž Mc Donalds Cup, soutěž ve fotbalu.

Škola také každým rokem pořádá soutěž ve šplhu “O pohár ředitele školy” a přeborníka ve šplhu.³⁴

Dne 5. května 2005 pořádali žáci a učitelé v bývalém kině Svět školní akademii. Žáci si pod vedením učitelů připravili bohatý program a na závěr nechyběla ani školní hymna.

Hymna školy

*sloka: Stará moudrost praví,
žádný učený,
nikdy z nebe nepad,
milí, vážení,
proto vědomosti stále sbíráme,
do hlavy je denně [:pilně dáváme:]*

*ref.: [:Vzdělání:] všechnu hloupost zahání,
[:vzdělání:] je lék,
[:vzdělání:] budoucnost nám zachrání,
[:vzdělání:] je nej!³⁵*

17. června 2009 se žáci na závěr dvouletého projektu COMENIUS - Helplanet pokusili o zápis do České knihy rekordů. Z 360 000 víček od PET lahví, které sbírali několik měsíců, poskládali na náměstí T. G. Masaryka logo školy - sovu. Dílo bylo vytvořeno na podporu ochrany životního prostředí a bylo zapsáno do 3. dílu České knihy rekordů. Následující rok byla škola s tímto rekordem vybrána do užší nominace na titul Kuriozita roku v kategorii EKO rekordy.

³⁴ Almanach ke 110 let budovy Základní školy Osecká 315. Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2010, str. 30 - 31.

³⁵ Školní kronika 2003 - 2005, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Kolektiv žáků 5. A se pod vedením třídního učitele Mgr. Pavla Rytíře do podobného projektu zapojil ještě jednou. V roce 2011 se jim podařilo vytvořit z více než 2000 kusů víček od PET lahví unikátní znak našeho města - zlatého korunovaného dvouocasého lva vyrůstajícího ze tří zelených vrchů v černém poli. Žáci na výrobě znaku města pracovali v hodinách výtvarné výchovy a do výroby se zapojila kompletně celá třída. Erb je vyroben z uzávěrů PET lahví, které děti nařezaly, nastříhaly na malé kousky a nakonec nalepily na předem připravenou šablonu. Erby všech zúčastněných škol se pak vystavovaly v Olomouc City a v Brně na veletrhu GO a REGIONTOUR.³⁶

2.6 Školní družina a školní klub

2.6.1 Školní družina

Jak jsem již psala výše, školní družina byla při škole zřízena v roce 1951. Škola podala žádost Místnímu národnímu výboru, který ustanovil za vedoucí Anežku Zedkovou. Svou činnost zahájila školní družina 1. listopadu 1951. Zpočátku družinu navštěvovali žáci od 7:00 do 8:00 (hlavně přespolní děti, které dojížděly autobusem) a po vyučování mohli žáci trávit čas v družině od 13:00 do 18:00. Takto dlouho v družině pobývaly opět většinou děti přespolní a pak ty děti, jejichž matky chodily do zaměstnání. Děti si v družině dělaly přípravu na vyučování a psaly domácí úkoly, v rámci odpočinkových aktivit hrály hry, navštěvovaly kino nebo nacvičovaly pásma.

Na začátku existence školní družiny ji navštěvovalo 60 žáků a žákyň. V průběhu školního roku, převážně v zimním období, se počet dětí zvyšoval. Pro jednu vychovatelku nebylo jednoduché toto množství dětí zvládat a ani prostory nebyly dostačující. Při psaní domácích úkolů si mnohdy děti neměly kam sednout, protože družina využívala tříd, ve kterých zrovna neprobíhalo vyučování. Od 1. února 1952 zaměstnala škola i druhou vychovatelku. Ta nejen vedla děti v družině, ale byla pověřena i vedením administrativy školní jídelny. Práce v družině byla rozdělena podle plánu, který zpracovávaly paní vychovatelky na půl roku dopředu.³⁷ Podle počtu přihlášených dětí pak byla v provozu většinou dvě až tři oddělení

³⁶ Školní kronika 2009 - 2013, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou

³⁷ Zápisy o poradách učitelských sborů spojených škol, dívčí měšťanské školy a dívčí školy střední I 1939 – 1951, inventární č. 217 uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII - Henčlov.

Ve školním roce 1967 – 1968 měla školní družina dvě oddělení. V březnu téhož školního roku však nastoupila na poloviční úvazek další paní vychovatelka, a tak bylo otevřeno i oddělení třetí. První dvě oddělení byla zaměřena na tělesnou a hudebně-pohybovou výchovu. Třetí oddělení bylo zaměřeno výrazně na sport a poznávání města.

Pro zkvalitnění práce vychovatelek byly pořádány pravidelné metodické schůzky za účasti zástupkyně ředitelky Jarmily Musilové. Vychovatelky ŠD se účastnily různých vzdělávacích akcí, například školení BESIP. Získané vědomosti si pak předávaly navzájem.

V rámci obvodu č. 6, do kterého spadal Lipník nad Bečvou, Osek nad Bečvou, Soběchleby a Drahotuše, se vychovatelky každoročně pravidelně setkávaly. Tento obvod vedla obvodní metodička „soudružka“ Otáhalová.

Ve školním roce 1972 - 1973 měla školní družina hned od začátku školního roku tři oddělení, které vedly paní vychovatelky Abendrothová, Ličková a Hložánková. V září bylo přihlášeno 115 dětí, v průběhu roku se však počet snížil na 87 dětí. Vychovatelky s dětmi probíraly všechny výchovné složky, jak byly uvedeny v plánu školní družiny. Dále byly probírány dopravní značky a předpisy pro chodce i cyklisty. Všechna oddělení se pravidelně účastnila divadelních a filmových představení.

Po dobu jednoho měsíce pak zpestřovaly žákům odpolední družinová setkávání dvě žákyně 4. ročníku a jedna žákyně 3. ročníku Střední pedagogické školy v Přerově, které zde konaly školní praxi.

V tomto období mělo každé oddělení každoročně 25 - 40 dětí, které vedla jedna paní vychovatelka. Kromě plánovaných akcí děti vyráběly dárečky ke dni matek, MDŽ, nacvičovaly rozcvičku s hudbou na školní besídku, účastnily se různých besed, které byly zaměřené na významné události, dále pak besed o oblékání a správné výživě, o úrazech a jejich ošetření.

Doba, kterou děti mohly trávit v družině, a zároveň přímá práce vychovatelek byla na tehdejší dobu stanovena od 6:00 do 8:00 jako ranní družina, odpolední družina trvala od 10:40 do 16:00.

2.6.2 Školní klub

O školním klubu je toho v kronikách napsáno málo. Svoji činnost zahájil ve školním roce 1965 - 1966.

Ve zdrojích většinou najdeme jen seznam kroužků, kterých se děti mohly účastnit. V období 1976 - 1980 navštěvovalo školní klub průměrně okolo 185 žáků každý rok, z toho vždy necelou stovku tvořily přespolní děti.

Děti měly každoročně možnost přihlásit se do některého z dvaceti zájmových útvarů, které vždy vedli učitelé, vychovatelky nebo jiné organizace (např. Okresní dům pionýrů a mládeže) či dokonce rodiče žáků. Jednalo se například o kroužky rybářský, německého jazyka, dovedných rukou, batikování, vaření, zdravotnický, motoristický, šachový, taneční, fotografický, modelářský, chemický, anglického jazyka, filatelistický, sportovních her, přátelství se SSSR, gymnastický, stolního tenisu, košíkové, pěvecký, maňáskový, radioamatérský, pletení a háčkování, míčových her, recitační,...

Pro děti druhého stupně se připravovaly také různé kurzy a zájezdy. Jezdilo se na bazén do Olomouce, putovalo po partyzánských obcích v Beskydech - žáci tak například nachodili 100 jarních kilometrů. I v rámci školního klubu byly pořádány nejrůznější soutěže a besedy. Jednalo se například o šachové turnaje pořádané v Přerově nebo soutěže ve stolním tenise. Z besed lze vyzdvihnout například besedy v Městské knihovně.

V posledních letech školní klub ve volném čase moc dětí nenavštěvuje. Děti, které sem docházejí, zde často tráví většinu času čekáním na odpolední vyučování nebo kroužek.

Školní družina a školní klub zůstávají i nadále zařízením pro zájmové a rekreační vzdělávání dětí. Od školního roku 2009/2010 využívají pro svou činnost nových prostor ve třetím patře školy a paní vychovatelky Marie Horká, Pavla Koláčková a Lenka Jenišová připravují pro děti pestrý program formou každodenních výtvarných, kulturních nebo pohybových aktivit, doprovází děti při procházkách po okolí nebo při různých zájezdech, třeba do olomoucké svíčkárny.

V průběhu školního roku nabízejí dětem možnost trávit volný čas v nejrůznějších zájmových kroužcích, zaměřených na činnosti sportovní (pohybové hry, florbal), výtvarné (aranžování, keramika, cukrářská kouzla), hudební (hra na flétnu či kytaru) nebo práci

s počítačem. Při různých příležitostech pořádají pro děti besedy se spisovateli, knihovnicemi nebo slavnými osobnostmi jako je český hokejový brankář a vítěz zlaté medaile na olympiádě v Naganu Dominik Hašek. Také pro děti občas přichystají nějakou akci v tělocvičně školy. To se pak jedná třeba o halloweenskou diskotéku či maškarní karneval. Někdy mají děti možnost ve škole nocovat. Přinesou si karimatku a spacák a pohromadě všichni spí v prostorách školní družiny. Předtím hrají hry, zpívají písničky, absolvují stezku odvahy noční školou a nakonec si přečtou pohádku na dobrou noc³⁸. Pestrý program bývá pro děti připraven i na období prázdnin.

2.7 Školní jídelna

Vedle výchovně vzdělávacího procesu se také škola podílela na mnoha aktivitách v sociální oblasti. V této oblasti byla škola aktivní už prakticky od svého založení, a to i po svém přestěhování do budovy na ulici Osecká a Jiráskova. Do škol chodilo mnoho žáků z nemajetných rodin, řada sirotků a žáci z rodin, kde rodiče byli nezaměstnaní.

Těmto dětem se snažily pomoci společně se školou různé dobrovolné spolky. Jedním z dlouholetých spolků byl spolek „Polévkový ústav“, který v roce 1920 převzal spolek „Česká srdce“. Nejpotřebnějším dětem se zdarma podávaly obědy a mnoho žáků také dostávalo kakaové nebo mléčné svačinky. Řada žáků také neměla boty a oblečení, ve kterém by mohli do školy docházet. Tuto situaci se snažila vyřešit charitativní „Ošacovací akce“. V rámci ní lidé darovali potřebným obuv a oblečení zcela zdarma.

Tyto stravovací akce probíhaly do padesátých let dvacátého století, než začalo stravování na jiných základech.

Od roku 1945 se v zimním období znovu podávaly sociálně potřebným žákům měsíční svačiny a od školního roku 1949 - 1950 byly svačiny za menší příplatek pro všechny žáky. Pro děti majetnějších rodičů za 32,- Kčs, chudobnější za 20,- Kčs a ostatní je dostávaly úplně zdarma.

V listopadu roku 1950 bylo zřízeno školní stravování pro žáky středních škol a chlapecké národní školy. Od Sokola v Lipníku nad Bečvou byly pronajaty potřebné

³⁸ Akce školní družiny. *Novinky* [online]. Copyright © [cit. 03. 03. 2019]. Dostupné z: <http://old.zsosecka.cz/index.php/skolni-druzina/akce-skolni-druziny?start=36>

místnosti - kuchyň a šatna, ve které byla zřízena jídelna. Denně se tu tak stravovalo okolo 115 žáků. Ti za jeden oběd zaplatili 10,- Kčs. Prostory však byly nevyhovující a vzdálené od školy. Škola se problému snažila vyřešit tím, že v budově školy zřídí kuchyň vlastní.

V září 1951 byla nově zřízená kuchyň uvedena do provozu. Od 5. září 1951 se tedy v nově postavené jídelně začalo stravovat. Obědy se vydávaly v třísměnném provozu, ve kterém pracovaly tři kuchařky.

Administrativu školní kuchyně vedly paní vychovatelky, které měly povinnost prodávat stravenky. Později (1. února 1951) byla jedna z vychovatelek pověřena na půl úvazku administrativním vedením. Od ledna následujícího roku bylo upraveno nařízením strany a vlády vydávání potravinových lístků. Cena oběda nejprve činila 9,- Kčs, později 2,80,- Kčs. Řadě rodičů se však tato cena zdála vysoká a své děti ze stravování proto odhlásili. Převážně se jednalo o děti nezaměstnaných rodičů či děti žijící na venkově.³⁹

Školní jídelna ze začátku neměla žádné vhodné úložné prostory, sklepy, kde by ukládala potraviny – brambory, zeleninu..., a tak musela někdy pro tyto účely využít prostor tělocvičny.

V šedesátých letech se počet strávnicků pohyboval okolo 250 - 300, tento počet se každým rokem neustále zvyšoval. Proto musela škola najmout i další kuchařky a v osmdesátých letech už pracovalo ve školní jídelně šest pracovníků.

Jídelna se pořád modernizovala a šla souběžně s dobou. Papírové stravenky nahradily postupně čipové karty, které používají strávnicki dodnes. V současné době vaří kuchařky nejen pro žáky a učitele ZŠ Osecká, ale také pro děti z MŠ Na Zelince a Zahradní, žáky místního gymnázia, ZŠ a MŠ Sluníčko, bývalé zaměstnance, důchodce a další cizí strávnicky.⁴⁰

Dnes žáci platí za oběd okolo 25,- Kč a cizí strávnicki okolo 65,- Kč.⁴¹

³⁹ Zápisy o poradách učitelských sborů spojených škol, dívčí měšťanské školy a dívčí školy střední I 1939 – 1951, inventární č. 217 uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII - Henčlov.

⁴⁰ Století budovy a historie škol: 1900 - 2000: ZŠ Osecká, Lipník nad Bečvou. Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2000. 159 - 160 str.

⁴¹ Informace pro strávnicky [online]. Copyright © [cit. 06. 04 2019]. Dostupné z: <https://www.zsosecka.cz/a/jidelna-1>

2.8 Škola dnes

V dnešní době mohou školu navštěvovat děti od první do deváté třídy. Výuka je zajišťována pro zhruba 500 žáků z Lipníka nad Bečvou a jeho blízkého okolí.

Ve škole je 25 tříd, 10 odborných učeben a dvě nově opravené tělocvičny. Tělocvična na prvním stupni je určena především pro míčové hry a na druhém stupni pro gymnastiku a šplh.⁴² Tělocvična pro gymnastiku byla rekonstruovaná roku 2011, šatny o několik let dříve.

Třídy na prvním stupni jsou vybaveny hracím koutkem s kobercem a interaktivní tabulí. Učebny druhého stupně tvoří samostatné kmenové třídy a odborné učebny pro výuku fyziky, dějepisu, přírodopisu, hudební výchovy, výtvarné výchovy, dvě učebny pro výuku pracovních činností (i s kuchyňkou) a technologii, keramická dílna (v suterénu školy), učebna výpočetní techniky a speciální multifunkční učebna pro výuku cizích jazyků (hlavně anglického a německého).

Škola také využívá místního stadionu s možností vyzkoušet si nejrůznější atletické disciplíny (např. skok do dálky, různé délky běhů, skok do výšky, hod kriketovým míčkem) nebo fotbal. V létě využívají žáci druhého stupně místní cyklostezku Bečva. Na kole, koloběžce či dokonce kolečkových bruslích jezdí k nedalekému rybníku Jadranu, kde mají možnost se v parných dnech i koupat. Na místní koupaliště pak rádi vezmou své žáky učitelé prvního i druhého stupně a také vychovatelky školní družiny.

Škola má dvě oddělení školní družiny a školní klub, kde pracují tři paní vychovatelky. Ve školní jídelně se denně připravuje okolo 700 jídel a využívají ji nejen žáci a zaměstnanci, ale také široká veřejnost. Kuchařky se také starají o stravu dětí z MŠ Na Zelince. Strávníci si mohou denně vybírat z nabídky dvou až tří jídel.

Pro vášnivé čtenáře je k dispozici knihovna s beletrií a naučnou literaturou.

V době přestávek se mohou žáci pohybovat ve všech prostorách školy. Mohou využívat počítačovou učebnu nebo si jít koupit svačinu do školního občůdku. Ve škole je

⁴² Školní vzdělávací program Základní školy Osecká 315 [online]. Copyright © [cit. 01. 09. 2018]. Dostupné z: http://zsosecka.wz.cz/zsosecka/svp_od_1_9_2017.pdf strana 4

také k dispozici automat s mléčnými výrobky a ovocem, které si mohou kupovat žáci za kredit na předem zakoupené kartě.

Každý učitel má svůj kabinet, kde se může pečlivě připravovat na vyučování. K setkávání všech pedagogických pracovníků potom slouží dvě sborovny, jedna na prvním stupni a druhá na druhém.

Škola je také dobře přizpůsobena ke vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a chování, kteří mohou navštěvovat speciální cvičení pro nápravu poruchy učení a mohou mít i svůj individuální vzdělávací plán.

Škola pořádá mnoho akcí. K pravidelnějším patří pobyty v přírodě, turistické kurzy, kurzy plavání, Týden pro přírodu, různé sportovní soutěže (šplh, běh,...) nebo pěvecká a recitační soutěž. Mezi nepravidelné akce školy lze zařadit různé besedy se sportovci, spisovateli nebo policií, Halloween party nebo různé sbírky (Adopce na dálku, sběr plechovek, sběr prošlých autolékárniček...).

Ve školním roce 2001 proběhla v říjnu a listopadu sbírka pro indickou dívku Veenu. Mezi žáky se podařilo vybrat 4900 Kč, které byly za pomoci Arcidiecézní charity Praha odeslány. Peníze potom pomohly Veeně v chudé Indii účastnit se školní docházky. V dopisech si pak Veena píše se svými adoptivními rodiči, jak se jí studium daří. V prvním dopise škole napsala:

„Drazí adoptivní rodiče,

děkuji Vám za Vaše pozdravy a obrázky ze vzdálené země. Jsou krásné.

Moje rodina a já jsme Vám vděční za to, že jste mě adoptovali jako Vaše dítě.

Jsem ráda, že mám učitele a děti jako jste Vy.

Studuji v 8. třídě, mám ráda sport a můj oblíbený předmět je matematika. Miluji tanec. Můj otec je dělník N. Nagaraj. Moje matka Shanthamma je v domácnosti. Mám bratra Viskwanathu a 2 sestry Nethravathi a Vidya.

Vaše pomoc mi v mém životě pomohla, abych se stala studentkou.

Přeji Vám šťastný nový rok. Mám Vás ráda.

Se srdečnými pozdravy

Žáci se také účastní průběžných návštěv místních výstav, kulturních akcí pořádaných městem, výchovných koncertů nebo divadla. Za divadlem nejčastěji vyjíždějí do nedaleké Olomouce, Prostějova či Nového Jičína.

Pro smysluplné trávení volného času nabízí škola kromě družiny a klubu hned několik kroužků. Jedná se o kroužky sportovní (florbal, karate, gymnastika, badminton, balet nebo sportovní hry), tvořivé (keramika nebo malý šikula), umělecky zaměřené (kytara, muzikálová příprava, dramatická výchova nebo flétna) a ostatní (práce s PC nebo anglická konverzace hrou). Každý rok je nabídka trochu jiná, ale vždy pestrá.

Škola se neustále mění a vyvíjí. Za celou dobu její existence prošlo školou mnoho žáků a vystřídalo se mnoho pedagogických (učitelů a ředitelů) a nepedagogických pracovníků (správní zaměstnanci, kuchařky, sekretářky).

Od školního roku 2018 - 2019 je ředitelem školy Mgr. Lukáš Rejzek a zástupcem ředitele je Mgr. Denisa Koláčková.

Nově, od školního roku 2018 – 2019, je na škole vyučován ruský jazyk. Jinak se žáci povinně učí anglickému jazyku a volitelně německému jazyku (po delší době od školního roku 2011 - 2012). Nově se také účastní soutěží v přeboru škol v obřím slalomu, který se ve školním roce 2018 - 2019 konal ve skiareálu Potštát. Krásné třetí místo si zde vybojoval Šimon Koláček, který školu reprezentoval v kategorii 6. - 7. tříd.⁴⁴

⁴³ Školní kronika 2001 - 2003, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

⁴⁴ Základní škola Osecká 315 - hlavní stránka/novinky [online]. [cit. 23. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.zsosecka.cz/news/#>

Diskuze

Při psaní bakalářské práce jsem sbírala informace – data z kronik a knih, které se pojí k historii Základní školy Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou, ale také se samotnou historií města. Doposud byly dějiny školy sepsány jen v kronikách, dvou almanaších nebo knihách o městě Lipníku nad Bečvou. V žádném z těchto záznamů však nebyla historie školy popsána celá a podrobně a v takové míře, jako ji popisuji ve své práci. Mým úkolem bylo sesbírané informace sepsat a zkompletovat do jednoho celku.

Čtenář se tak může dozvědět o počátcích české měšťanské školy, které sahají do roku 1919, kdy se 25. ledna 1919 konal zápis. Škola začala vyučovat 17. února 1919. Počátky této školy však nebyly jednoduché, neboť většina studentek přešla na tuto školu ze školy německé a musel být kladen zvláštní zřetel na výuku českého jazyka.

Ve školním roce 1921 – 1922 pak byla při dívčí škole zřízena první třída měšťanské školy chlapecké. Čtenář se také dozví, že škola nejprve sídlila na Komenského sadech, a pak byla přestěhována do budovy na dnešních ulicích Osecká a Jiráskova. V práci je vždy napsáno, kdo byl v tu konkrétní dobu ředitelem. Pro lepší orientaci jsem udělala přehlednou tabulku, která je v přílohách.

V období 1. světové války se učitelé museli potýkat s úbytkem žáků. Nejčastějším důvodem byl odchod živitelů rodin do války.

V práci je také zmínka o židovském obyvatelstvu. Tak jako na celém území republiky, i v Lipníku nad Bečvou byli židé, za dob okupace, vylučováni ze studií a se svými rodiči posíláni do koncentračních táborů.

Samostatná kapitola je pak věnována období okupace, kdy německé vojsko obsadilo území naší republiky. To také ovlivnilo tehdejší školství. Školy byly germanizovány a čeština postupně ustupovala do pozadí. Školu v Lipníku zabrali vojáci, výuka z bezpečnostních důvodů neprobíhala.

Do roku 1945 byla škola pod jednou správou, pak měla dívčí a chlapecká škola své ředitele až do konce fungování měšťanských škol na našem území. Roku 1953, po zrušení měšťanských škol, začala fungovat jedenáctiletka se všemi třemi stupni. Ta však neměla dlouhého trvání. V roce 1961 místo jedenáctiletky vznikly základní devítileté školy a třetí

stupeň byl odloučen jako střední všeobecně vzdělávací škola. Obě školy byly do roku 1965 pod jednou správou v budově na dnešní ulici Osecké. Ale v roce 1965 byla střední všeobecně vzdělávací škola přesunuta do nedalekých Hranic. V budově tak zůstala jen základní devítiletá škola, kterou vedla poprvé ředitelka – žena.

Měnila se také délka základního vzdělání. Měšťanská škola trvala tři roky, a to platilo až do roku 1948. Po jejím zrušení byla školní docházka stanovena na devět let. Roku 1953 byla školní docházka stanovena znovu na osm let. V roce 1976 byla znovu ustanovena osmiletá školní docházka a později škola změnila název na základní škola, tak jako dnes (jen s devíti ročníky).

V práci je dále zmíněna krátká absence školy (od roku 1976) v nedalekém Týně nad Bečvou. Žáci tak museli docházet do školy v Lipníku nad Bečvou. Tato situace trvala do roku 1990.

V neposlední řadě se čtenář dočte o zisku právní subjektivity, o oslavě k 100. výročí budovy školy, o vzniku klubu „Sovička“, který je určen pro maminky s dětmi na mateřské dovolené. Samostatné kapitoly jsou pak věnovány školní družině a školnímu klubu, školní jídelně a dnešní podobě školy.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem stručně zpracovala historii města Lipník nad Bečvou, města, ve kterém žiji. Dále jsem popsala několik významných osobností pojících se k městu a současný pohled na město a jeho zajímavosti. V druhé části práce jsem se zabývala historií základní školy Osecká 315 sídlící v Lipníku nad Bečvou. Zabývala jsem se jejími počátky od roku 1900, kdy škola byla německá, přes vznik školy české v Lipníku nad Bečvou. Dále jsem v práci popsala vznik jedenáctiletky přes základní devítiletou školu, která byla spojena se střední všeobecně vzdělávací školou. V neposlední řadě jsem popsala, jak to bylo v době, kdy byla škola přejmenována na základní školu, jak ji známe dnes. V kratších kapitolách jsem popsala vznik školní družiny a školní jídelny, které to ve svých počátcích neměly vůbec jednoduché.

Cílem práce bylo vyhledat a shrnout dostupné informace o historii školy. Informace sepsat a uspořádat v časové ose a porovnat s vývojem školství na našem území, od kterého se historie školy odráží. Tento cíl bych proto vyhodnotila za splněný.

Abych mohla práci sepsat, musela jsem bádát v archiváliích, které mi byli ochotni poskytnout zaměstnanci školy a zaměstnanci Státního okresního archivu pobočky v Přerově. Studovala jsem nejen kroniky školy, ale také almanachy, zápisy z porad učitelských sborů a záznamy v knihách o městě. V dohledávání konkrétních archiválií jsem v počátcích měla menší problém. Bývalý ředitel školy mě nejprve poslal do archivu a v archivu mne odkázali zpět na školu. Nakonec byly kroniky přímo ve škole a já se mohla pustit do jejich čtení a bádání.

Celou práci jsem psala stylem historické a popisné metody. Dozvěděla jsem se mnoho zajímavého z historie jak samotné školy, tak města. Znovu jsem si také připomněla něco z historie hradu Helfštýna, která je úzce spojená s historií města. Nejvíc mě ale fascinovalo, když jsem v kronice dívčí měšťanské školy uviděla vlastnoruční podpis bývalého prezidenta Československa Edvarda Beneše.

Vzhledem k různým typům archiválií a materiálů, které jsem pročetla a studovala, mi někdy přišly některé informace matoucí a nevěděla jsem, jak v psaní pokračovat. Tím mám na mysli, že jsem někdy měla zmatek v důležitých datech, která hrála klíčovou roli ve vývoji

školy. Nakonec jsem se s tímto problémem vypořádala a cíl stanovený na začátku bádání snad zdárně splnila.

Při psaní práce mě překvapila zjištění, že se pořád měnila struktura školství, že chlapci a dívky na začátku 20. století měli oddělené školy a třídy. Velkým zjištěním pro mě bylo, když jsem se dočetla, jak probíhalo vyučování v mimořádných situacích, například za období okupace Německem.

Osobní přínos práce vidím nejen v tom, že se mi historické události a život společnosti v minulém století díky bádání v kronikách a dalších pramenech propojily s proměnami základní školy, ale také v možnosti studovat archivní materiály. V nich se odráží běžný život školy a lidí kolem ní i politické a ideologické vlivy různých období minulého století. A protože se jedná o historii poměrně nedávnou, některé poznatky jsem tak mohla diskutovat i se svými rodiči.

Za přínos veřejnosti bych považovala to, že jsem sesbírané informace z historie školy sepsala do jednoho celku. Zájemci o historii Základní školy Osecká 315 Lipník nad Bečvou pak nemusí bádát v kronikách nebo hledat v různých publikacích.

Seznam zdrojů

Archivní prameny

Kniha cti, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Školní kronika 1918 - 1939, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Školní kronika 1945 - 1949, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Kronika dívčí újezdni měšťanské školy v Lipníku 1945 - 1950, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Kronika dívčí střední školy v Lipníku n. B. 1950 - 1953, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Školní kronika 1989 - 1993, uloženo v archivu na ZŠ Osecká 315.

Školní kronika 2000 - 2001, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Školní kronika 2001 - 2003, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Školní kronika 2003 - 2005, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou.

Školní kronika 2009 - 2013, uloženo na ZŠ Osecká 315 v Lipníku nad Bečvou

Pamětní kniha města Lipníka nad Bečvou 1928 - 1936, inventární č. 428, uložena ve státním digitálním archivu Přerov VII - Henčlov.

Pamětní kniha Lipníka nad Bečvou 1946 - 1958, inventární č. 2, uložená ve státním digitálním archivu Přerov VII - Henčlov.

Zápisy o poradách učitelských sborů dívčí měšťanské školy a spojených škol 1918 - 1928, inventární č. 217, uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII - Henčlov.

Zápisy o poradách učitelských sborů dívčí měšťanské školy 1929 - 1939, inventární č. 217, uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII - Henčlov.

Zápisy o poradách učitelských sborů spojených škol, dívčí měšťanské školy a dívčí školy střední l 1939 – 1951, inventární č. 217 uložené ve státním okresním archivu v Přerově VII - Henčlov.

Literatura

HOSÁK, Ladislav. *Historický místopis země Moravskoslezské*. Vyd. 2. Praha: Academia, 2004, xi, 1144 s. ISBN 8020012257.

Lipník nad Bečvou, město a okres: vydáno pod protektorátem městské rady v Lipníku a starostenského sboru na Lipensku. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2012. 179 s.

Lipník nad Bečvou: naše město 2016. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2016. 431 s. ISBN 978-80-270-0661-8.

Lipník nad Bečvou: pohlednice a fotografie. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2013. 126 s.

MALOŇ, Lubor, 1981-. *Putování dějinami: město Lipník v proměnách staletí*. Vyd. 1. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2008. 63 s.

Mikroregion Lipensko. [graf. upr. Blanka Plošticová, Zdeněk Štajnc]. [Lipník nad Bečvou]: Sdružení fyzických osob N. Jandová a M. Pjentak, 2002. 70 s.

Nikoli nejmenší na Moravě: Kniha o Lipníku nad Bečvou. MěNV, 1965. 158 s.

Internetové zdroje

Místopisy, místopisný průvodce [online]. © 2010-2018. [cit. 5. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/6275/lipnik-nad-becvou/historie/>

Místopisy, místopisný průvodce [online]. © 2010-2018. [cit. 5. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/6275/lipnik-nad-becvou/soucasnost/>

Školní vzdělávací program Základní školy Osecká 315 [online]. Copyright © [cit. 19. 08. 2018]. Dostupné z: http://zsosecka.wz.cz/zsosecka/svp_od_1_9_2017.pdf

Almanachy

Století budovy a historie škol: 1900 - 2000: ZŠ Osecká, Lipník nad Bečvou. Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2000. 189s.

Almanach ke 110 let budovy Základní školy Osecká 315. Lipník nad Bečvou: ZŠ Osecká 315, 2010. 86s.

Přílohy

Seznam příloh

1. Budova školy na rohu ulic Osecká a Jiráskova (z vlastního archivu)
2. Hlavní vchod z Osecké ulice – 2. stupeň (z vlastního archivu)
3. Ema, moudrá sova – výrobek uměleckých kovářů z Koniarovic na Slovensku (z vlastního archivu)
4. Vchod z Jiráskovy ulice – 1. stupeň (z vlastního archivu)
5. Chlapecká obecná a měšťanská škola ve 40. letech 20. století (*Lipník nad Bečvou: pohlednice a fotografie*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2013. 126 s.)
6. Budova školy bývalé německé reálky (dnes škola v Osecké ulici) za dob 1. světové války, kdy v ní byl vojenský špitál (*Lipník nad Bečvou: pohlednice a fotografie*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2013. 126 s.)
7. Jihovýchodní část náměstí v Lipníku nad Bečvou kolem roku 1940 (*Lipník nad Bečvou: pohlednice a fotografie*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2013. 126 s.)
8. Autobusy na náměstí v 50. letech 20. století (*Lipník nad Bečvou: pohlednice a fotografie*. Lipník nad Bečvou: Město Lipník nad Bečvou, 2013. 126 s.)
9. Hrad Helfštýn - pohled nad Týnem nad Bečvou (z vlastního archivu)
10. Tabulka – vývoj školy

1. Budova školy na rohu ulic Osecká a Jiráskova

2. Hlavní vchod z Osecké ulice – 2. stupeň

3. Ema, moudrá sova – výrobek uměleckých kovářů z Koniarovic na Slovensku

4. Vchod z Jiráskovy ulice – 1. stupeň

5. Chlapecká obecná a měšťanská škola ve 40. letech 20. století

6. Budova školy bývalé německé reálky (dnes škola v Osecké ulici) za dob 1. světové války, kdy v ní byl vojenský špitál

7. Jihovýchodní část náměstí v Lipníku nad Bečvou kolem roku 1940

8. Autobusy na náměstí v 50. letech 20. století

9. Hrad Helfštýn – pohled nad Týnem nad Bečvou

Od	Do	Název školy	Ulice	Ředitel
1900	1919	Německá reálka	Osecká	Oborný; Tvarůžek; Kott
1919	1922	Měšťanská chlapecká	Komenského sady	Dušek
1919	1922	Měšťanská dívčí	Komenského sady	Dušek
1922	1945	Měšťanská chlapecká	Osecká	Dušek; Rozsypal; Císař; Vinklár
1922	1945	Měšťanská dívčí	Osecká	Dušek; Rozsypal; Císař; Vinklár
1945	1948	Měšťanská chlapecká	Osecká	Vinklar
1945	1948	Měšťanská dívčí	Osecká	Zdráhala
1948	1953	Chlapecká „střední“ škola	Osecká	Vinklar
1948	1953	Dívčí „střední“ škola	Osecká	Zdráhala
1953	1961	Jedenáctiletka	Osecká	Bužek
1961	1965	SVVŠ a současně ZDŠ	Osecká	Bužek
1965	1984	ZDŠ	Osecká	Andersová; Dvořáček; Jehlička; Musilová
1984	2019	ZŠ	Osecká	Sváčková; Horáček; Krejčíř; Rejzek

11. Tabulka – vývoj školy

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Alžběta Havranová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Historie ZŠ Osecká 315, Lipník nad Bečvou
Název v angličtině:	History of the primary school Osecká 315, Lipník nad Bečvou
Anotace práce:	Bakalářská práce zabývající se historií Základní školy Osecká 315, která sídlí v Lipníku nad Bečvou. Práce popisuje historii školy od vzniku v roce 1900 po dnešní podobu jako základní školy. V první části práce je popsána také historie a současnost města, zvláštní kapitola je věnována školní družině a školnímu klubu.
Klíčová slova:	Škola, historie, žáci, město, osobnosti, učitel, školní družina, současnost, měšťanská škola, jedenáctiletka, základní devítiletá škola, základní škola
Anotace v angličtině:	This thesis deals with history of Elementary school Osecká 315 based in Lipník nad Bečvou. This thesis describes the school history from its foundation in 1900 to this period. The first part also describes the history of the town as well as its present state. One chapter is dedicated to the after-school childcare and after-school club.
Klíčová slova v angličtině:	School, history, pupils, town, teacher, elementary school, after-school childcare, town school, a nine-year general education, an eleven-year general education

Přílohy vázané v práci:	9 fotografií a 1 tabulka
Rozsah práce:	40 stran + 10 příloh
Jazyk práce:	čeština